

# TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă.

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.  
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.  
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la  
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sunt a se adresa la  
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.  
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

## INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori  
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.  
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 13 Martiu.

Tinerimea magiară dela universitățile cele două  
din patrie a început acțiunea.

Nu contra tinerilor din România, ci contra nă-  
tră a românilor din Ardeal.

Cu exemplu vrednic de imitat a premers de-  
putatul dietal Hentaller Lajos.

O scriere mai murdară, o lucrare mai herostra-  
tică nu a făcut om pretins serios, ca și acesta,  
când s'a apucat în broșura lui „A civilizált oláhok”  
să deschidă rane vechi, să caute lucruri petrecute  
de atâtea decenii, cari dacă nouă nu ne servesc de  
onore, atunci de bunăseamnă că nici magiarilor nu le  
pot servi, furcile ridicate, preoții spânzurați, satele  
arse și prădate și omenii nevinovați impuscați ca câinii  
fără nici o vină alta decât că au fost români.

Am pus totdeauna velul uitării preste atrocită-  
țile comise din ambele părți, cu deosebirea, că ro-  
mânii au luptat contra tiraniei seculare, contra asu-  
pritorilor neîmpăcați, contra dușmanilor libertăților  
puse în cătuși.

Și acum numai cu greu ne vine a ne ocupa cu  
acest obiect odios, dar fiind pus la ordinea zilei,  
suntem provocați să ne ocupăm și noi.

Acăsta lucrare după svonul, ce se face, are să  
fie tradusă în limba franceză și germană și va fi  
distribuită în lumea mare.

Spesele le poartă Kulturregylet.

De urmele acestei reuniuni chemată a sămăna  
sămânța discordiei, dăm pretutindenea, și ar fi fost  
o mirare, ca se nu se amestece și în acăsta afacere.

Ce are de a face o faptă comisă la 1848, va  
se încă în timp de revoluție, cu aceea ce scriu și ar  
fi trebuit să scrie studenții români în memoriul lor?

Tinerii români au luat asupra lor sarcina de a  
presenta stările de lucruri ale poporului român din  
Ardeal de sub domnia magiară înaintea Europei.

Vină frații magiari și combată neadevărurile,  
vină și spună, că nu e adevărat, că se lucră cu plan  
la nimicirea noastră, vină și arete lumii, că nu e drept,  
că ajutorul bisericei gr. ort. l'au luat din mâna bisericei  
și l'au pus în mâinile agenților administrației destră-  
bălate de aji, vină și spună în fața lumii că românii  
nu sunt împedecați de ași înființa gimnasii în Caran-  
sebeș și Arad, vină și spună, că românii se pot fo-  
losi de limba lor la judecătoria și tribunale, vină și  
resfrângă neadevărurile dacă sunt, dar nu se apuce  
să desgrăpe pe cei morți și să-i prezenteze pe aceia  
pe cari i resbună ei aji, pentru-că dacă vom începe  
cu resbunările atunci nu am sci în contul cui ar tre-  
bui să trecem mai multe active.

## FOIȚA.

Rađe de lumină din Talmud de rabinul  
I. Stern.

În românește de Jeronim Barițiu.

(Urmare.)

Cautăți un învățătoriu, câstigăți un  
amic.

Doi inși pot duce întreit ca unul.

Înbesce mai mult pe cel ce ți arată  
scăderile tale, de cât pe cel ce te laudă.

La ușa salei de mâncare sunt toți  
amicii, dela ușa miseriei fuge amicitia.

Un amor egoist dispare cu obiectul seu; un  
amer adevărat nu dispare nici odată. Exemplu pen-  
tru cea dintâi e amicitia între Ionatam și David,  
ér pentru cealaltă amorul între Amnor și Tamar.

Nu te face amic al unui depravat.

Omulse nu-și atragă pre mulți amici  
la casă.

Credeam, că va fi sosit timpul, când astfel de  
lucruri sunt trecute deja în domeniul istoriei, să o  
lăsăm pe ea să le judece.

Dar nu!

Pentru de a se propaga ura de rasă din tată  
la fiu și dela fiu la nepot se mai găesc omeni, cari  
și-au făcut de meserie învrășbirea noastră aici acasă.

În loc de apropiere sinceră, mai tare ne depăr-  
tăm unii de alții, abisul ce se nasce prin acăsta de  
părtare devine înfricoșat și lupta acăsta, purtată cu  
atâta venin nu pôte avé sfârșit bun.

Așa nu se consolidează statul unguresc, așa nu  
se stabilesc raporturi amicabile, așa nu e posibil ca  
să se potolască patinile.

Continuând acăsta lucrare frații magiari ei înșiși  
lucră în detrimentul statului, ei înșiși își fac greutăți  
și ei înșiși periclitează mai mult ca alți dușmani din  
afară interesele lor și ale statului.

Românii de aici sunt omeni cu multă înțelepciune,  
crescuți în suferințe, dedați la supunere, nu pot decât  
se ia cu regret la cunoscintă purtarea agresivă a  
fraților magiari, cari în lupta noastră fac pe lupul  
din fabulă față de nevinovatul miel.

Tinerimea magiară nu a prea dat dovești că se  
scie stăpâni.

Temperamentul ei nu avea nevoie ca să mai fie  
ațîțat prin scrieri, cum e a dlui Hentaller.

Sunt ei tinerii întocmai ca și bătrânii destul de  
agitați dela fire, aruncă ei la toate ocaziunile bine-  
venite săgețile lor cu deosebire asupra românilor  
și scrierea cea mai recerută e chemată a alimenta  
focul pasiunii, de care sunt predomniți în propriul  
lor detrimet.

Europa va vedé, că pe a cui parte e dreptatea.  
Ea își va spune verdictul și acela nu pôte fi decât  
sdrobitoriu, pentru cei ce cu puterea în mână vin  
și ne atacă în sentimentele noastre cele mai curate.

Și în broșura dlui Hentaller sunt atacuri grave  
la adresa românilor, sunt vorbe grele și nesocotite  
puse pe hârtie, vorbe, cari lăpăte pe calea ce se in-  
tenționează, nu pot decât să ne desiluzioneze în spe-  
ranțele, ce le am avut, că românii și ungurii se vor  
apropia vre odată ca să trăescă ca frații.

## Revista politică.

După cum am prevădut deja, pe când nu era  
cunoscut de cât o parte din rezultatul noilor ale-  
geri din Austria, situația departe de a fi limpedă  
de ele, aceea ce de sigur era intenția ministeriului  
Taaffe, a fost și mai mult incurcată.

Vechea majoritate pe care dl Taaffe o doria  
întărită, s'a desființat, a devenit minoritate, în urma  
neșteptatei sdrobiri desăvârșite a partidului împă-  
cării germano-cehe, a așa numiților cehi bătrâni.

Cu toate acestea, după scirile din urmă din Au-  
stria dl Taaffe nu desperază. Din mosaicul de par-  
tide el încercă acum se formeze o nouă majoritate,  
mai cedând unora, mai pretinșând de la alții.

Iată care e compunerea parlamentului, pentru  
a se vedea mai bine manevrarea d-lui Taaffe, după  
cum pe o cartă se pôte mai bine urmări manevra-  
rea unui general:

109 liberali, 9 membrii ai clubului coronini,  
6 membrii ai partidului din centru, 28 clericali, 2  
conservatori germani, 3 clericali italieni, 4 liberali  
italieni, 31 cehi tineri, 10 cehi vechi, 4 cehi inde-  
pendenți, 57 poloni, 8 ruteni, 18 mari proprietari  
conservatori, 15 antisemiți, 15 germani naționali, 5  
români și 15 sloveni.

Este de o camdată admis, că liberalii rămân  
în opoziție. De asemenea cehii tineri nu pot primi  
conlucrarea cu ministerul Taaffe, dacă nu vor se  
desmintă temeiul pe care au intrat în cameră lup-  
tând în contra cehilor vechi. Intratabili vor mai  
fi antisemiții și vr'un grupuleț două.

D-l Taaffe are dar se pescuiască printre par-  
tidele cari rămân.

Începând prin a conferi pe rënd cu șefii tutu-  
ror partidelor, dl Taaffe s'a convins, după cum  
spun chiar diarele prietene actualului guvern, că  
din propria lor inițiativă partidele n'ar putea să  
stênga. Conlucrarea guvernului este dar neapărat  
de lipsă.

Polonezii, cari în tot cazul sunt chemați se  
formeze un factor al majorității viitoare, pun mai  
mult preț pe alipirea de guvern de cât pe coopera-  
rea cu ori-care partid. Ei sunt indispensabili la  
formarea majorității, dar nu se pôte altfelu de cât  
prin a ajunge în cabinetul contelui Taaffe. Eăta cartea  
cea mai tare din jocul ministerului președinte.

Pe de altă parte însă polonezii au fost o pe-  
decă pentru înțelegerea contelui Taaffe cu liberalii  
un vis pe care contele l'a avut cât-va timp și la  
care, cu toate astea, pôte se va întorče.

De o cam dată întorcându-se de la liberali,  
dl Taaffe s'a îndreptat spre clubul contelui Hohen-  
wart, cari represintă pe sloveni, dalmațieni și ro-  
mâni. Acest club, ca și al polonezilor, nu se pôte  
înțelege cu nici un preț cu liberalii.

O legătură de nuiiele nu o pôte rupe  
nimeni. Una singură o rupe un copil.

\*\*\*

În fântâna din care ai beut să nu  
arunci pétra.

\*\*\*

Ingratitudinea e mai rea ca furtul, pentru că  
dis este: „Pentru ați răsplăti binele cu răul?” Iosif  
nu imputa fraților sei furtul păharului, ci cea mai  
rea ingratitude.

\*\*\*

Binefacerea e mai bună ca ori ce jertfă.

\*\*\*

Rabinul Chia a dis soției sale: dacă vine un  
sêrac dă-i curând de mâncare, ca odată se li se dea  
și copiilor tei. Mirată strigă femeia: îți blastemi tu  
copii? ér rabinul i rêsponse: sôrtea nepoteli  
pe toți; rôta norocului se învârte re-  
pede.

\*\*\*

Turnus Rufus combate față cu rabinul Akiba  
binefacerea prin un exemplu. Un rege, disé el, era  
supêrat pe sclavul seu și l' închise. Un pretin al  
celui închis îl provisiona în secret cu mâncări și  
beuturi bune. Când auđi regele despre acăsta se  
supêra și pe pretin. — La acăsta rabinul disé: un  
rege era supêrat pe fiul seu și l' puse în închisóre  
Un amic al celui închis îl provisi

mâncări și beuturi bune. Când auđise regele se bu-  
cura și dete amicului fiului seu un dar prețios.

\*\*\*

Cine e tot deuna bine făcător? Cel  
ce ia un orfan în casa sa, îi cresce și-l  
înzestrăză.

\*\*\*

Chiar și paserea în aer cunósce pe  
cel sgârcit.

\*\*\*

Cel ce arată sêracului dinții albi (adecă e bine  
voitoriu, el face mai mult ca cel ce'i dă lapte.

\*\*\*

Cel ce dă eleimosina se odea intaină  
pentru ca cel lipsit să nu se rușineze.

\*\*\*

Ce înțelege cuvântătorul când vorbește despre  
fapte bune, care toate sunt rele? Are pe aceea în  
vedere, cari își esercită binefacerile lor  
în public!

\*\*\*

O binefacere mai mare arată cel lipsit dăta-  
torului decât acesta celui lipsit.

\*\*\*

Ajutor real e mai mult ca a da eleimosină.  
Acăsta se face cu bani sau cu lucruri în valóre de  
bani, acea cu cuvântul și cu fapta; eleimosina  
se pôte da la sâraci, a ajuta cu bună vo-  
ință se pôte aricui.

(Va urma.)

Marii proprietari feudali și clericali sunt mai puțin deficiți, ei ar primi se facă parte din o majoritate fie cu liberalii, fie cu ceilalți numai se fie majoritate.

Așa stau negocierile, ele sunt departe de a fi terminate și se poate prea bine ca dl Taaffe nici să nu isbutească a forma o majoritate sigură și compactă până la deschiderea parlamentului.

Se poate de asemenea ca d-sa se încerce câtva timp a guverna, ca odinioară dl Bismarck, cu majoritatea de ocazie. O astfel de guvernare nu va putea însă mult. —

Cel din urmă ecou al comentariilor asupra cunoscutelor evenimente din Paris a răsunat în presa mai mult sau mai puțin autorizată din Franța și Germania. După ce sgomotul acestor voci s'a potolit, pare a se fi simțit necesitatea, din partea oficială germană, de a se face un resumat și a se trage o concluzie din toate acele evenimente. În adevăr, din izvor oficial este de sigur următoarea scrisoare din Berlin, publicată de „Politische Korrespondenz” asupra dispozițiilor ce domnesc acum în Germania față de Franța.

Guvernul german, dă scrisoarea, a ignorat aproape cu desăvârșire, în relațiile lui cu guvernul francez unele manifestări antigermane cari s'au repetat atât de des în Paris și în provincie de 20 de ani încôce, dîcînd că nu putea se fie în puterea nici unui guvern francez de a împedea astfel de manifestări.

Acosta a contribuit la stabilirea unor relații foarte bune între cele două guverne și acestea relații nu s'au schimbat nici după evenimentele din Paris.

Nu poate fi vorba de o deosebită recunoștere a atitudinii corecte a guvernului francez, cu ocazia incidentelor din discursul vizitei împărătesei Frederic la Paris. Guvernul german a ignorat necuviințele unui Déroulé și soților, după cum le-a ignorat de asemenea de ani de zile. Din fericire acesta a fost cu puțință, de ore ce nici de astă dată nu s'au trecut marginile, în așa chip ca apărarea demnității Germaniei se fi pretins o intervenire serioasă.

Atitudinea guvernului german față de cel francez se poate spune dar că rămâne neschimbată și după incidentele din urmă.

Altfel stă însă lucrul cu opinia publică.

Parerea pesimistă ce de mult domnea în diferite cercuri ale societății germane, că pacea dela Frankfurt nu ar putea dura decât un timp, s'a generalizat acum într'un chip cum nu se poate închipui, în stăruinată.

Afară de unele gazete, cari au fost tot deuna francezofile nici o gazetă germană nu se va găsi acum, care să cuteze să mai vorbească de posibilitatea și de oportunitatea unei împăcări definitive cu Franța fără se provoace mare indignare în public.

Majoritatea poporului german a ajuns la convingerea, că Franța nu vră împăcarea cu Germania decât cu astfel de condițiuni pe care acesta nu le poate primi nici odată.

Acosta părere nu formă negreșit nici o primădie pentru menținerea păcii; este însă un simptom că amărăciunea Germaniei în contra Francei de și nu se exprimă în așa chip ca ura francesilor în contra germanilor a câștigat teren așa, că ar trebui se dea de gândit elementelor moderate din Franța.

Nouă atacuri în contra Germaniei — sfârșesc scrisoarea oficială — cuvântări și articole de gazetă șoviniste ar putea provoca în Germania răspunsuri, la cari francesii probabil nu s'ar găsi pregătiți obicinuși cu răbdarea germană ce ține de 20 de ani.

Acosta amenințare din urmă din fericire pare a fi cu totul de prisos acum când „discursurile și articolele șoviniste” au încetat de mult în Franța într'un chip cu totul spontan.

## Reforma feliului de rațiocinare bisericăscă.

(Începere.)

Și fiind-că banii ce-i am în ladă și așa ușor îi pot numera; este evident și ușor de înțeles, că mai de folos 'mi este mie a ști, cum stau, decât a ști ce am în ladă? Stând astfel lucrul cu jurnalul de casă în forma comptabilității l'as lăsa pe seama banilor și a altor institute mari, cari trebuie se încheie zilnic socotelile lor, cari au și multe cărți de casă și multă lume de amputații, cari de cari mai rafinați într'un compilarea cifrelor, cari pot și trebuie să facă așa, pentru că de a a aștepta sfârșitul anului, ca să se facă socotelile, lesne te-ai pomeni cu câteva milioane în America; — ci pentru parochiile noastre, — avînd — precum avem — statornicia și responsabilitatea comitetului și episcopiei parochiale, — m'as mulțami cu socotela simplă, dar tot atât de corectă

a bunilor economi: Aste 'mi sunt venitele; aste's cheltuelile; așa stau. Scopul nostru nu pôte fi, să scim cât e numerarul în fie care di, — căci n'avem decât să ne uităm în ladă —, ci trebuie se fie numai: Averea parochială se fie corect administrată și cu atăta trebuie să fim mulțamiți.

De aceea eu — după cele premise — adevă după ce din titlurile I—VII știu, ce avere am primit din anul trecut în administrațiune; titlului VIII i-as da numele: „Administrarea acestei averi sub decursul anului 18...”

A) Venite . . . fl. . . cr.

B) Spese . . . fl. . . cr.

C) Câștig curat . . . fl. . . cr., care adaugându-se la suma averii parochiale din 31 Decembrie 18... (an tr.) dă suma averii parochiale cu 31 Decembrie 18... fl. . . cr. și anume:

Titlul IX. Recapitulațiune.

1. În realități . . . fl. . . cr.

2. În pământuri . . . „ . . . „

3. În regalii . . . „ . . . „

4. În pretensiuni . . . „ . . . „

5. În fundațiuni . . . „ . . . „

5. În utensilii etc. . . „ . . . „

7. Passive — — — — — fl. . . cr.

8. Bani gata (numerar) fl. . . cr.

Suma . . . fl. . . cr. fl. . . cr.

NB. 1. Scăderile de preț, prin usantă și prin alte împregiurări, cari se pot întâmpla mai ales la tilele 1 și 6 se se facă evidente și se se motiveze pe pagina lor, în care cas din suma averii din anul trecut, la care se adauge câștigul curat curent, are să se subtragă astfel de scăderi.

2. Că pozițiunile venite și spese trebuiesc documentate, — asta se înțelege de sine; — ba eu în oaua acesta aș fi cu totul riguros, pentru că se știe că defectul principal al vechilor socoteli bisericăscă mai ales acesta era: — lipsa de documentare care în multe locuri a păgubit bisericile prin manopera, numită nemțește *doppelte Kreide*.

Urmînd conform arătatelor indigitații generale — cari vor trebui specializate conform trebuințelor obicinuie în parochii, — am fi ajuns la rezultatul de mare preț, că în locul multor scripte am avé drept rațiociniu un document ceva mai voluminos, decât inventariul nostru de astăzi, dar naturalmente cu atât mai ușor de manuat și cu atât mai evident; cu atât mai puțin spus pericolului, de a se perde ca hîrtia volantă printre hîrtii.

Un alt rezultat de asemenea preț ar fi, că episcopiei parochiale, respective preotului, i-am dat posibilitatea, de a rațiocina în mod mai elementar, mai apropiat de cunoscînțele și puterile lor, de unde urmază, că se va rațiocina mult mai corect, cu mai multă cunoscînță de cauză, ca până acum.

Și în fine am ușurat mult sarcina oficiilor parochiale, protopresbiterale și a consistoriului episcopesc și am scutit arhivele lor de acumularea maselor de hîrtii, ce după vremuri nu mai pot avea valoarea decât a unor date de cifre, de pe cari foarte arareori se va mai sterge praful.

Ne-a mai rămas de rezolvit o singură întrebare: dacă consistoriul episcopesc nu are la arhivă duplicatul rațiociniului din anul trecut, cum va putea controla, de a luat parochia de basă la rațiocinarea actuală adevărata avere, ce promise din anul trecut, sau ba?!

Respundem: Se va face la consistoriu o „colă de controlă” cuprinzînd toate rubricile din rațiociniu, în care cu ocaziunea reviziei se induc sumele diverselor pozițiuni, întocmai precum s'a corectat și aprobat și astfel se va avea controlă deplină pe o singură hîrtie; — date adunate într'un loc, nu risipite prin 5 scripte, ca până acum.

Cu indigitațiile mele aceste, — de aș fi contribuit și eu un gram la ușurarea sarcinilor noastre și la rezolvirea problemei întru folosul nostru; aș fi deplin mulțamit.

M. Oșorheiu, 26 Februarie, 1891.

Nicolau Manegut,  
protopresbiter.

## Cronice.

Budapesta, 16 Februarie, 1891.

(Rezultatul numărării populațiunii. — Dl Keleti în Academia magiară. — 8 milioane unguri, 6 milioane români. — Slavii dintre Dunăre și Tisa, — Emigrările spre America, Sîrbia, Bulgaria și România. — Invasiunile israeliților. — Lipsa de precauțiune: șovenismul în statistică.)

Sunt instructive datele despre numărarea populațiunii prezentate academiei din Budapesta, de șeful biroului de statistică al statului. Dl Carol Keleti spune, că în deceniul 1870—1880 populațiunea s'a înmulțit dela 15.417.000 la 15.610.000, adevă numai cu 193.400 suflete, adevă ceva mai bine de 1%, din cauza ploilor multe și recoltelor slabe, din cauza cholerei și inundațiunilor, precum și a emigrărilor în America, cari s'au început în anul 1880—1890 populațiunea

s'a înmulțit la 17.335.929 suflete, cu 1.693.827 mai multe ca în deceniul trecut și adevă mai bine de 10%. Causa acestei înmulțiri se esplică din anii mai roditori din acest deceniu, din cauza normală a sănătății populațiunii; dl Keleti dîce, că și din cauză, că „regimul a avut o politică sănătoasă economică”.

Însă în țările agricole economia sănătoasă de pînde în primul loc dela timpurile bune și roditoare. Lauda și gloria este dară a lui Dumnezeu, nu a oamenilor; și mai puțin a dlor ministrii, cari în acest deceniu mai bun n'au făcut nici măcar atăta, ca se fi ajutat populațiunea scăpătată, ca ea să nu mîergă în America; ci în loc de a vinde bunurile statului la capitalisti străini, se fie împărțit pămînt la bieții oameni, care să l rîscumpere în rate în 10—20—30 de ani.

În serviciul activ s'au aflat:

Soldați imp. și reg. . . . . 91.396

Honveți reg. ung. . . . . 16.074

Gendarmi reg. ung. . . . . 6.306

la oaltă 113.778 feciori;

adăugându-se acestia cătră populațiunea civilă, numărul locuitorilor se urcă la cifra de: 17.449.705 suflete; adevă 17 și 1/2 milioane.

Dintre acestea sa află:

Pe teritoriul Ungariei și Transilvaniei 15.122.514 suflete, cu 1.393.892 mai mulți ca în deceniul trecut, *sporul* 10,15%;

pe teritoriul Fiumei 29.001 suflete, cu 8020 mai mulți ca în deceniul trecut, *sporul* 38,22%;

pe teritoriul Croației și Slavoniei 2.184.414 suflete, cu 291.915 mai mulți ca în deceniul trecut, *sporul* 15,42%.

Dacă dară administrațiunea publică încă ar avé ceva merit la înmulțirea populațiunii, atunci italienii și croații sunt nesce administratori de model pe lângă ai noștri. Cine ar fi crezut acesta mai virtos, despre Croați, după câte toate au scris despre ei diarele șoveniste din Budapesta? Dl Keleti dîce, că în Croația au emigrat oameni din Bohemia, Moravia și nordul Ungariei. Oamenii fug de rău și merg la bine.

În Ungaria proprie s'a înmulțit populațiunea: cea de lângă malul drept al Dunărei cu 7,15%; cea de lângă malul stîng al Dunărei cu 7,02%; cea dintre Dunăre și Tisa cu 17,67%; aici se află grosul populațiunii magiare mestecat cu nemți și slavi: între Dunăre și Tisa se aședă în tot anul multă populațiune slovacă și bohemă, *sporul* de 10% va fi al ungurilor, însă cele 7% sunt din aședarea în acel loc a populațiunii slave. Nu cumva prin ei se vor împreuna cândva slavii dela nord cu cei dela sud? Poporul slovac și rutîn de lângă malul drept al Tisei cu 5,34%; aici se vede emigrarea spre America.

Unde se află grosul poporului românesc ecă cum s'a sporit numărul populațiunii:

Pe malul stîng al Tisei, adevă în Maramureș, Selagiu, Sătmariu, Bihor, Arad, Békés etc. au fost:

în anul 1880 . . . . . 1.820.855 suflete;

în anul 1890 . . . . . 2.068.027 „

*sporul*: . . . . . 247.172 suflete;

adevă: 13,5%; între Murăș și Dunăre, adevă în Carăș Severin, Torontal au fost:

în anul 1880 . . . . . 1.721.313 suflete,

în anul 1890 . . . . . 1.906.315 „

*sporul*: . . . . . 185.003 suflete,

adevă 10,75%; în Transilvania au fost:

în anul 1880 . . . . . 2.084.084 suflete,

în anul 1890 . . . . . 2.247.089 „

*sporul*: . . . . . 163.001 suflete,

adevă: 7,82%; se vede dară evident emigrarea multor locuitori spre țările din Orient.

Pe malul stîng al Tisei . . . 2.068.027

Între Murăș și Dunăre . . . 1.906.315

În Transilvania . . . . . 2.246.049

se află la oaltă . . . 6.221.391 suflete, unde limba românească este limba comercială cunoscută și usitată de toți locuitorii prin toate satele și orașele.

(Va urmă.)

Zarand, în 8 Martie 1891.

Emigrări în America. — Cercetarea gimnasilui din Brad, prin comisariul regesc. — Virilisti români în comitatul Hunedorei.

Adesea se pôte ceti în diare despre multele emigrări din Ungaria, în America cu deosebire din partea de sus a Ungariei. Cetățenii Ungariei precum se vede prefer mulți a-și căuta pâinea preste țări și mări, decât a petrece în Ungaria, spre a peri de fîome. Nu am cetit însă până acum că și dintre românii din Ardeal se fie emigrat cineva tocmai în America, spre a-și câștiga pentru sine și ai sei un codru de pâne, pe carele ușor l'ar fi putut afla în ospitala România. Ađi însă e fapt, că din munți de bunăseamnă înșelați vre-o deee capi de familie, oameni viguroși au luat calea cătră America fiind conduși

de un neam. Omenii sunt din comuna noastră: Mogoș Miclesci munții apuseni.

Etă ce am putut afla despre această emigrare curioasă. Prin 21 Faur n. în trenul ce merge dela Arad la Budapesta în un cupeu se aflau 11 români și 1 german (nēmț). La gară românii le-a spus ger. lăunul, că n'au să se coboare, fiind că plăcă trenul la Budapesta. Mai mulți inteligenți români, au observat acesta. Despre români dicea ger. lăunul, că sunt de pe la Brad și Baia de Criș și că trec în America, având să se imbarce cu ei la Fiume. Un inteligent din Arad a spus acesta Dr. G. Popa, tot asemenea ia spus și un jidov. Dl Dr. G. Popa a scris domnului avocat din Baia de Criș T. Pop. Dl avocat T. Pop binevoit am scrie ca se fac arătare la pretura în Brad. Am și făcut arătarea în 26 Februarie, ca se se iee dispozițiunile de lipsă, și să se cerce, eventual să se impedece emigrarea celor 11 români înșelați de atare șarlatan agent. Ce dispozițiuni s'au luat nu știu; dar cercetând și întrebând am aflat, că românii trecuți în America sunt din comuna Mogoș-Miclesci. Faptul l'a constatat preotul nostru Popescu de acolo prin o corespondență trimisă fiului său, ce studiază în Brad.

Acesta e faptul, și l'am adus la cunoștință publică pentru-ca preoțimea noastră și fruntașii din comună se fie cu ochii deschiși asupra astorfeliu de emigrări, și la cas, dacă agenții șarlatani vor cutriera satele spre a înșela românii ca se trecă în America se i denuncie numai decât la organele administrative; totodată e datorința fie-cărui român a nu lăsa ca frații lui se fie înșelați și trecuți în un continent, unde dēnșii fără carte, pot fi espuși la cele mai crude miserii. Căci pierdut e pentru nēmul românesc, românul ce apucă calea către America.

Dacă sunt români, acărora traie aici e imposibil, România are loc destul pentru ei.

Totodată cred că e datorința organelor administrative a fi mai treze față cu atari emigrări, cari la nici o întâmplare nu sunt făcute în deplină cunoștință ci sunt numai înșelăciuni a unor agenți fără suflet. Precât știu încă nici într'un comitat din Ardeș nu sunt agenturi autorizate ca se pōtă duce și trece omeni în America.

Ca să trecă de bunăvoie români țereni în America 'mi vine lucru incredibil.

În 6 și 7 Martiu st. n. comisariul regesc ministerial dl Elischer a cercetat gimnaziul din Brad, a luat parte în clasă la prelegeri, la responsiunile și la propunerile profesorilor, a examinat cu deamănuntul salele de învățământ, recușitele, colecțiunile, biblioteca, sala de gimnastică, apoi ocupațiunile scripturistice — făcânduși notițe despre cele aflate, precum și despre unele lucruri ce ar mai fi de lipsă. Observările binevoitoare le a făcut cunoscute corpului didactic în conferința ținută la 7 Martiu. Preste tot progresul în învățământ l'a aflat satisfăcătoriu și și a exprimat mulțămirea față de îmbunătățirile ce se arăta an de an.

În comitatul Hunedorei după consemnarea pro 1890 din 258 membrii virilisti la comitat români sunt următorii: Ioan Mhaiu, Dr. Mihu, Doboi Todor, Mihu Ioan, Șerban Ioan, Nicora G., Vlad Nicolae, Bardoș G., Dr. Petco, Brașovean F. Samuel Pop, Corvin S., Olariu Alexa preot, Olariu adv Herbal G. Bredușă Avr., Cioclan, Opra G., Popoviciu L. preot Balomiri Airon, Dima I. Ardelean N. Câmpian preot Petroviciu I. Botean I., Furduiu N. Feier Aron, Moldovan G. Șiniaga Ios. Duma Ales. Dr. Tincu, Adamoviciu, Mureșan Ant, Stoicuța Nic. și Barabanț Nicolae. Ultimul virilist solvesce dare 119 fl. 08 cr. 60. Ultimul virilist solvesce 2603 fl. 20 cr.

Virilisti români sunt 32.

Coresp

## Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Vingard, în Martiu 1891. Deși e în general cunoscut cât de pe șinor merg lucrurile în lăudatul nostru comitat Alba inf. și de și scim că când se mai publică ceva din dragostea cu care suntem tratați, în emnăză a arunca mizeria în părete, sau mai bine a bate toca la urechia surdului, totuși ca să nu credă cei dela cărmă, că dacă eri eram nemulțămiiți, astăzi suntem mulțămiiți cu sōrtea noastră și judecata lor nu va fi de prisos a mai arăta și altora faptele lor cu cari se încercă a ne feri.

În comuna Vingard, în care din nefericire numai turci nu se află, 6r celelalte naționalități din patrie sunt tōte reprezentate în număr mai mic ori mai mare, și unde patrioții adevărați și cu cei de 5 pipule deși în număr foarte neînsemnat față de celelalte naționalități se silesc a duce cărma, cari se înțelege o și duc cu tōte sforțările și protestele celorlalți, pentru-că vede Dōmne ei sunt prietini cu Kesariul.

În astă comună, deși s'a întâmplat la 29 Ianuarie a. c. un foc la preotul reformat și anume i-a ars fēnul. Nu e vorba s'au mai întâmplat focuri în comună, precum se întâmplă și în alte comune, dar fiind-că la persoană mai dea două mână a ars, și pace, nimenea nu și-a sfărâmat capul de una și alta. Nu astfelu s'a întâmplat acum, și dōră chiar pentru aceea, că tocmai în aceea sēră voiau domnii să și ea adio dela fărșang, și prin asta li'a stricat petrecerea. Nu s'a putut constata, că sau pus focul de o mână rea sau s'a escat chiar diu negrija servitorilor, cari secui fiind că erau

cam întrocnați de părere rea după fărșang. Totul ce a emanat din asta întâmplare e, că s'a făcut arătare le protopretorele și deacolo la vice comitele cumcă vingardenii sunt toți mīsei și tăciunari, și ne tregim numai că pădătorii de nōpte cari erau plătiți de particulari în Nr. de 8 sunt ridicați din slujbă și poporul și altcum năcăjit și amărit, e condamnat a da pe rēnd 28 păzitori de nōpte.

Se făcū rogare din partea locuitorilor ca să-i libereze de sub astă sarcină nedreptă din motivele că în timp de 6ră nu sunt toți provēduți cu vestimente pentru a înfrunta gerul nōptii și astfelu ar fi mulți espuși la morburii ba chiar și la pierderea vieții, 6r în timp de vēră fiind toți muncitori de pământ le va fi imposibil muncind tōtă ziua a veghia tōtă nōptea eventual ași mai pasce vitēșorele care au, și în urmă, că de ar păzi pe strade de 5 ori 28 totuși cel cu mână rea și va putea face mendrele pe la fondurile grădinilor cari sunt deschise d-la curțile domnesci până la cel din urmă dilerin.

Și care fu rezultatul. Ordinul rămâne în vigōre până atunci până când sātēni vor da pe cel mīșel afară. Pofim logică! și 6re cine e acela care l'ar sci și nu l'ar arăta? Dar vorba cea „turcul te bate, turcul te judecă”. Au protestat a douăoră acum se astēptă rezultatul, care cred că nu va fi altcum ca cel dintāiu. Etā dar un esemplu viu de dragoste patriotică. Nu ne sunt deajuns nēcasure și poverile cele nesuportabile, se silesc a ne terorisa și pe astă cale, dar cum e vorba „nimenui nu-i pōți insufla dragoste cu cu ciomagul”.

Astfelu și ei cu astfelu de mēsuri drastice nu ne vor putea convinge, că ni drag de ei.

verus.

## Proselitism.

Sub titlul „O vorbă ca între frați”, „Fōia Diecesană” din Caransebeș aduce următoarele deslușiri referitoare la notița, ce o am fost luat noi cu privire la „Conversiunea” din Macovisce:

Armonia și buna înțelegere sunt condițiuni esențiale pentru dezvoltarea și progresul unei națiuni. Acolo unde acestea lipsesc, orice activitate onestă și chiar intensivă rămâne fără spor, ba de multe ori zădărnice.

Astfelu fiind, cred că a sosit timpul să întrebăm pe frații nostri uniți, până când vor mai continua agitațiunile lor pentru unire?

Nu ved dēnșii, că pentru prețul unui proselitism neînsemnat, ați discorde între frați de același sânge?

Nu ved dēnșii, că modul lor de a agita nu conduce decât numai la demoralizarea poporului?

O vorbă n'ar merita se pērdă cineva, când acțiunea lor nu ar avea altă țință decât convingerea Ei! dar uniți știu bine că românul nu și lasă legea strămoșescă cu una cu două; de aceea caută prin seducere a captiva proseliți. Băjbăie comunele noastre de agitatori, cari cu vorbe deșerte cu promisiuni irealizabile, print'un felu de reclamă de panoframele de tērg ambulante îndemnă creștinii nostri a trece la unire.

„Treceți la s. unire li-se dice; aici căpătați biserică și școlă, 6r preotului nu aveți ai plăti, decât câte 50 sau 60 cr. și învățătorului cel mult numai 5% după florinul de dare; pelângă acesta din biserică și școlă neunită căpătați jumătate! Treceți la s. unire că atunci nu mai aveți a face robote, 6r dările comunale și ale statului vi-se vor reduce! X Numai stareți pe gânduri! treceți la s. unire, căci atunci ve faceți neam cu împēratul, carele e de legea noastră! Nu mai întârziati, treceți la s. unire, căci acesta este legea adevărată a românului!” etc.

6ar atunci, când ved că cu atari vorbe nu pot reuși, mai iau refugiu și la teorisare și trimit omenilor epistole anonime, prin care îi amenință, că dacă nu se vor uni li-se va pune foc.

În chipul acesta s'a făcut proselitismul la Macovisce, despre care sau scris atâtea laude în Nr. 9 și 10 al fōiei „Unirea” din Blaș.

Eacă ce se constată din acte oficiōse:

Vineri în 23 Novembre, 1890 au venit la ppresbiterul Bisericii-Albe preotul din Macovisce dimpreună cu învățătorul deacolo și iau spus, că din cauza speselor cultului sau escat în comună tulburări religioase, anume că mai mulți credincioși de ai nostri din Macovisce s'au dus la preotul gr. cat. din Iladia, Octevian Madincea spre a se uni, dacă la gr. catolicism vor avē mai puține spese de cult.

În urmarea acestă protopresbiterul a 6șit în fața locului, unde a cercetat starea lucrului Dăminec și Luni, în 25 și 26 Novembre a. tr., și a aflat că mai mulți credincioși de ai nostri, parte capi de familii, au fost uniți în 18 și alții în 21 Novembre la numitul preot din Iladia împărțându-i, că dēnșii vreau să se unescă, dacă la uniți vor avē mai puține sarcine.

La acestă preotul unit li-a promis, că dacă se unesc mai mulți de jumătate, atunci „uniți” le fac „gratis” biserică și școlă, la preotul unit plătesc 60 cr. la an, 6ră pentru învățătoriu 5% după florinul de dare, apoi mai capătă și partea cuvenită dela biserică și școlă gr. orientală, și li-se vor micșora și dările publice.

Aușind omenii aceste promisiuni s'au declarat de mulțămiiți și preotul unit, după metoda lui cea mai nouă, a jurat pe omeni. Partea cea mai mare sau supus jurământu lui, 6ră cea mai cu minte nu. Cei mai mulți nu știu pe ce au jurat, dic că au jurat să fie uniți.

Nu mai după-ce au venit dela preotul unit, omenii sau dus la preotul gr. or. și au cerut atestat de trecere sub cuvânt, că la uniți nu trebuie să plătescă atâtea spese.

Protopresbiterul a mai aflat ca vre-o 4 indiviți umblă din casă în casă și cu felu de promisiuni amăgesc omenii de a trece la unire, 6ră pe cei ce nu-i pot câștiga cu momele deșerte îi amenință.

Astfelu s'a întâmplat, că doi omeni de frunte, statornici în credința noastră, au căpătat epistole anonime, că dacă nu se vor uni, în mai mulți ani unul după altul vor fi aprinși, până-ce vor fi nimiciți cu totul.

Femeile de asemenea numai teorisate se însinua la unire.

Unui fost epitrop în Macovisce i-sa promis, că va fi cantor și învățătoriu — firesce fără ca se aibă calificațiunea de învățătoriu.

Pe atari învățători necalificați greco-catolici îi plătesc câte cu o 105 fl. la an, demoralisând în modul acesta poporul nostru, carele dice că, dacă pot uniți să aibă dascăl cu 105 de florini, de ce să nu avem și noi?

Astfelu sunt învățători greco-catolici din Mērcina și Iladia, fără nicio calificațiune.

Causa pin Macovisce de altcum este în pertractare la autoritățile competente.

Ei bine, așa se face educațiunea poporului? prin corupțiune și teorisare? Poporul nostru este bun și docil. Ușor îl pōte cineva seduce mai cu samă când îl apasă vre-un nēc. Tine însă bine minte și scie scōte severă morală atunci când după amăgire a ajuns la cunoștința adevărului.

În anul 1887 cu ocaziunea unei înmormēntări unite, sēvēșite cu forța în cimiteriul nostru din Oravița-Montană, frații nostri uniți diceau cu drept cuvânt, că nu este bine să ne certăm pentru o palmă de loc.

Incidentul nu l'provocase noi și să nu uităm, sunt forme și legi cari și între frați trebuie respectate. Noi am privit în cuvintele sentimentale de atunci un bun simptom și credeam, că vor înceta agitațiunile contra sfintei noastre biserică. Ne-am înșelat! Ele iau dimensiuni tot mai estinse! Ori-ce momente în comunele noastre, frații uniți le exploatează pentru a face proselitism mai cu sēmă atunci când e vorba de ameliorarea stărei preoțime și a învățătorime.

Primesc fără nici un criteriu ori ce element sub cuvântul: „pe celce vine la mine nu-l voi scōte afară” Așa ar fi dacă motivul ar fi convingerea. Aci însă este vorba de seducere. Așa se face educațiunea poporului? Este permisă o încredința unui bărbat, carele la noi pentru multele sale păcate a fost de repețite ori suspendat, cum s'au întâmplat într'o comună în ppresbiteratul Caransebeșului unde a fost primit, fără a fi respectate formele legale, de preot unit unul carele a demisionat de preot gr. or.

Și acum ca de încheiere încă câteva cuvinte. Sunt grele timpurile și cine scie ce ne mai pōte aduce ziua de mâine. Până acum noi am observat cea mai strictă rezervă. Când însă agresiunile se înmulțesc prea mult, cine ne-ar putea condamna, dacă, deși cu inima grea, ne-am pune într'o legitime ofensivă?

Ar fi 6re în interesul nostru a ne consuma puterile noastre într'o luptă, carea cine scie ce dimensiuni pōte lua și de care D-6eu, părinților nostri să ne ferescă?

Respunderea în tot cazul ar cădea asupra acelora, cari au provocat. Ori care ar fi rezultatul, una este sigur: națiunea va suferi și vom ajunge a ne face și de sursă lumii.

Dedam.

## Varietăți.

\* (Deputați la sinodul archidieceșan pe periodul 1891—1894.) După scriere, ce avem până acum au fost aleși deputați clericali următorii:

Cercul I. Sibiiu: Preacuvioșia Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archim. și vicariu archiep., cercul II. Seliste, Ioan Hannia direct. sem. cercul IV. Alba Iulia Nicolau Ivan redactor la „Telegraful român”; cercul V Deva; Ioan Papiu, protopresbiter Sibiiu; cercul XI Turda; Preacuvioșia Sa Nicanor Frateșiu, protosinel, asesor consist. cercul XII Cluș; Tulliu Roșescu adm. protopresbiter; cercul XVIII Brașov, Ioan Popescu, protopresbiter, prof. sem.

\* (Fondul întru amintirea reposaților.) Dōmnele membre a comitetului Reuniunii femeilor române din Sibiiu, în loc de o cunună pe sicriul repozatei comembre din comitet Ana Ghibu, au depus la „Asociațiunea transilvană” 22 fl. pentru „Fondul întru amintirea reposaților”.

\* (Demisiunea comitetului comitatului Tērnavei-mari. Cetim în „Pester Lloyd”: Comitele comitatului Tērnavei mari și Tērnavei-mici contele Gavril Bethlen, după repețita sa cerere va fi demisionat. Diarul „M. Hirl”, află, că guvernul, când va denumi un alt comite, va ținti într'acolo ca direcțiunea națională și patriotică a contelui Bethlen să nu sufere nimic.

\* (Vēnătōre princiară la Gurghiu). Se asigură, că archiducele Francisc Ferdinand d'Est moștenitorul presumpativ al corōnei va veni pe la la sfēșitul lui Septembrie c. la Gurghiu, locul de predilecțiune al rēposatului principe de corōnă Rudolf, pentru a întreprinde o vēnătōre de urși.

\* (Necrolog.) Jalnica familie cu inimă înfrântă de durere aduce la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților mutarea din viață a mult iubitului lor soț, tată, socru și moș Basiliu Motora, paroch gr. or. care în urma unui morb scurt în etate de 67 ani, în al 39 an al păstoririi sale preoțesci, împărțit cu s. Taine si-a dat nobilul seu suflet în mânăle Creatoriului ađi în 16 Martiu st. n. la 6rele 2 după međul nōptii.

Osemintele scumpului decedat sau astrucat spre eternul repaus la 18 Martiu la 6rele 2 d. a. în cimiteriul bisericii parochiale gr. or. din Cămpeni.

Fie-i țērina ușoră 6r memoria binecuvēntată!

\* (În cauza „Nunteei din Văleni”. Causa studenților universitari români, cari au demonstrat în teatrul unguresc din Cluș cu ocaziunea reprezentației „Nunteei din Văleni”, încă nu este rezolvată. Scim, că poliția ia condamnat la câte o amendă de 5 fl. Tinerii au recurs în contra acestei sentințe la magistratul orășenesc, dar acesta n'a voit să aducă judecată în cauza acestă, declarând, că aici ocură

delict pentru agitare și de aceea transpuse cauza la tribunal. Acum înse tribunalul a retrimis actele privitoare la cestiunea acésta magistratului orașenesc cu declarațiunea, că nu „găsesce nici un delict pentru agitare“ și prin urmare, rezolvarea cestiunii nu cade înafară de sfera de activitate a magistratului. De ôre ce însă cea mai mare parte dintre membrii magistratului orașenesc sunt de părere, că nu cade în cercul lor de activitate rezolvarea acestei cestiuni, e probabilă „K—r,“ că cestiunea se va rezolva la ministeriu.

\* (Omorurile din Bělgrad) Un corespondent din Bělgrad al ziarului unguresc Egyetértés spune că fostul rege Milan a convocat Sêmbăta trecută pe toți ofițerii garnizonei la o întrunire se în clubul militar din fața konakului regesc. Ofițerii au venit în mare număr. Milan le-a atras atenția asupra scrisorii su Garașanin în care acuzarea ee omor s'ar ridica direct în dotriva armatei.

— Sper ar fi dis regele Milan că dimpreună cu mine ca soldați și ofițeri credincioși patriei nu veți permite se fim stigmatizați ca nisce asasini. Acésta acusare trespune respinsă en cea mai mare energie și trebe se ne rêsibunăm în protiva aceluia, care cutéză se acule pe nesce soldați sêrbi de o crimă ordinară. Sper că veți găsi calea potrivită pentru satisfacția cuvenită.

Aceste cuvinte ar fi fost primite cu strigări generale de jivio și ofițerii s'ar fi declarat gata sê ceară satisfacție.

Scirea despsve aceasta întrunire intimă n'a pătrun încă prin tôte cercurile.

Correspondentul diarului magiar mai spune, că Garașanin de când se află iar în Bělgrad pòrtă la dènsul un revolvêr încàrcat și amenință pe ori cine ar voi să se apropie de dènsul cu împușcarea.

\* (Foc mare.) „Biserica și Scôla“ din Arad scrie, că Joia trecută a izbucnit la castelul dominal din Iosașel un foc, care ajutorat de un vènt mare, a prefăcut în cenușă întrêga comună, cu escepțiune a 18 case, lăsând poporul din aceea comună pe strade fără adăpost și în cea mai mare miserie, neputènd

bieții ômeni mântui nimic din flacări. Preasânția Sa părintele episcop al Aradului Ioan Meșianu, a trimis 100 fl. pentru ajutorarea nenorociților și tot la inițiativa Preasânției Sale s'a întreprins întră inteligența română din Arad o colecță de preste 200 fl., cari s'au și trimis deja nenorociților.

\* (Premii literare.) Societatea geografică din Bucuresci, întrunindu-se ôilele trecute în trei ședințe sub presiul regelui Carol a acordat următoarele premii: Premiul „General Manu“ s'a dat domnului Pandale Georgescu, pentru geografia sa asupra districtului Teleorman; premiul „Gr. Cozadini“ s'a dat dlui Const. Georgiu, pentru geografia districtului Némțu; ér premiul „Ion Fêt“ dlui D. Iorgulescu. Acest din urmă, scrie „Timpul“, a fost personal felicitat de regele și de principele moștenitoriu pentru frumoșa sa lucrare. Tot odată regele a pus la dispoziția societății suma trebuitore pentru tipărirea geografiei dlui Iorgulescu.

### Dare de sémă și mulțamită publică.

Cu ocasiunea balului arangiat în folosul fondului reuniunii femeilor române din comitatul Hunedorei la 14 Februarie 1891 au încurs pentru bilete de intrare 134 fl., în suprasolviri 58 fl., cu totul deci 192 fl. Substrăgènd spesele obvenite cu arangierea acestei petreceri în suma de fl. 120, rezultă un venit curat de 14 fl. afară de suprasolviri.

Au suprasolvit: Avram Păcurar, protopop în Ilia 5 fl., William Bach, director de mine în Hondol 2 fl., vèd: Ecaterina Dragits din Deva 5 fl., Anastasia Moldovan din Băița 1 fl., Isó Tornya, sergent major Deva 1 fl., Dr. Cornel Moldovan, medic Băița 1 fl., Demetriu Moldovan, prop. Băița 1 fl., Gotlieb Seiger, măcelariu Deva 2 fl., George Pogány, comite suprem Deva 2 fl., Fr. Hosszu Longin, adv. Deva 8 fl., Ivan Șerban propr. Sânta-Halma 2 fl., Laz. Bontilovits indust. Deva 1 fl., Max. Pagátsnik adv. Deva 1 fl., Adolf Hirsch, comerciant 1 fl., Samuel Hirsch typograph 1 fl., Iuliu Muntean not. reg. la trib. 1 fl., Ioane Lazariciu prof. de prepar. 2 fl., Ioan Balomiri jude reg. în pens. 2 fl., Alois Szen

tirmay ingineriu 1 fl., Alex. St. Șuluț, cap. opid. 1 fl., Alecsiu Olariu adv. Deva 3 fl., Iuliu Bolog commer. 1 fl., Fr. Dobay adv. Deva 3 fl., Ardelean Longin proprietariu 1 fl., Mihail Hirling, director de finanțe 5 fl., Iacob Blum din Deva 1 fl., Petru Șerban proprietar 1 fl., Saba Borha protopretore în Ilia 1 fl., N. Oprea paroch din Vajda-Hunyad 1 fl.

Din ansa acestui bal au binevoit a mai contribui pentru fondul Reuniunii nôstre: Iohanna Bădilă 2 fl., Iohanna Moldovan 3 fl., Minerva Brote 2 fl., Elisa Colbasi 1 fl., Alesandrina Rusu 1 fl., Aurelia Pipoș 1 fl., Letiția Bologa 2 fl., Iosefina Răcuciu 1 fl., Maria Cosma 2 fl., Ana Ghibu 1 fl., Ana Moga 1 fl., Elena Popescu 1 fl., Maria Crișan 1 fl., Maria Dima 1 fl., Iosefina Pascovits Dunca 2 fl., Elena bar. Pop 1 fl., Agnes Brote 1 fl., Sabina Brote 1 fl., Silvia P. Barcian, 1 fl., Valeria Popescu 1 fl., Emilia Gabor 2 fl., tote din Sibiu; mai departe, Paulina Pipoș și Gliceria Mihuț din Hondol câte 2 fl., în fine: Charlotta Baci 1 fl., Ida Peovits 50 cr., Mina Rațiu 50 cr., Sussana Popoviciu 1 fl., Maria Bontescu 1 fl., Maria Șelariu 50 cr., Mina Pop 50 cr., Theresia Rațiu 1 fl., Charlotta I. Muntean 2 fl., Sofia Peoviciu 1 fl., tôte din Hașeg, apoi Minerva Herbay 1 fl., V. Mangra 1 fl., Romul Ciorogariu 1 fl., Aurel Suciu 1 fl., Dr. Vuia 1 fl., Zina Suciu 1 fl., Dr. Nic. Oncu 1 fl., din Arad; Feciorul popii din Voila 1 fl., George Șandor din Chueșd 2 fl., Dr. Silviu Moldovan din Baia de Criș 1 fl. și Petru Preda paroch în Petrilla 1 fl. cu totul deci în contribui 54 fl.

Subsemnatul comitet exprimă prin acésta mulțamită sa căldurôsă numiților suprasolvenți și binevoitorilor contribuenți.

Pentru comitetul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedorei.

Deva la 21 Martiu 1891.

Ecatharina Dragits,  
președintă.

Dr. Ales. L. Hossu,  
secretariu.

### Loterie.

Mercuri în 25 Martiu 1891.

Sibiu: 27 11 56 53 36

## Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1890.

| Budapesta—Predea |                        |                        |                            |                            | Predeal—Budapesta |                        |                            |                        |                            | Budapesta—Arad—Teiuș        |                        |                            |                            |                 | Teiuș—Arad—Budapesta   |                            |                            |                                 |       | Copșa mică—Sibiu |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
|------------------|------------------------|------------------------|----------------------------|----------------------------|-------------------|------------------------|----------------------------|------------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|----------------------------|-----------------|------------------------|----------------------------|----------------------------|---------------------------------|-------|------------------|-------------|---------|-----------------------|--------|-------------|--------|----------|----------------------------|------|--|--|--|---|------|------|------|-----------------|------|-----|
|                  | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>de<br>per-<br>sone | Tren<br>de<br>per-<br>sone |                   | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>de<br>per-<br>sone | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>de<br>per-<br>sone |                             | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>de<br>per-<br>sone | Tren<br>de<br>per-<br>sone |                 | Tren<br>accele-<br>rat | Tren<br>de<br>per-<br>sone | Tren<br>de<br>per-<br>sone |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Viena            | 3.25                   | 8.—                    | 10.50                      | —                          | Bucuresci         | 7.35                   | —                          | —                      | 4.45                       | Viena                       | 8.—                    | 10.50                      | 3.52                       | Teiuș           | —                      | 12.59                      | 4.51                       | Copșa mică                      | 4.05  | 10.47            | 7.10        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Budapesta        | 9.25                   | 2.—                    | 7.35                       | 6.10                       | Predeal           | 1.08                   | —                          | 4.10                   | 9.12                       | Budapesta                   | 2.—                    | 8.15                       | 9.40                       | Alba-Iulia      | —                      | 1.39                       | 5.27                       | Șeica mare                      | 4.35  | 11.17            | 7.43        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Szolnok          | 11.22                  | 4.05                   | 11.07                      | 9.28                       | Timiș             | 1.37                   | —                          | 4.50                   | 9.41                       | Szolnok                     | 4.20                   | 11.18                      | 1.02                       | Vințul de jos   | —                      | 1.56                       | 5.44                       | Lómnăș                          | 5.16  | 11.58            | 8.27        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| P. Ladány        | 1.07                   | 5.46                   | 1.20                       | 11.38                      | Brașov            | 2.13                   | —                          | 5.50                   | 10.17                      | Arad                        | 8.10                   | 3.50                       | 5.27                       | Șibot           | —                      | 2.23                       | 6.06                       | Ocna                            | 5.47  | 12.29            | 8.59        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Oradea-mare      | 2.24                   | 7.01                   | 3.02                       | 1.51                       | Feldiára          | 2.43                   | 4.00                       | —                      | 10.32                      | Glogovaț                    | 2.20                   | 4.10                       | 5.50                       | Simeria (Piski) | —                      | 2.49                       | 6.28                       | Sibiu — Copșa mică              |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
|                  | 2.32                   | 7.11                   | 3.09                       | 2.06                       |                   | 3.12                   | 4.44                       | —                      | 11.18                      |                             | 2.34                   | 4.22                       | 6.02                       |                 | 3.37                   | 6.56                       |                            |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Mező-Telegd      | 3.02                   | 7.41                   | 3.48                       | 2.46                       | Ágostonfalva      | 3.32                   | 5.20                       | —                      | 11.30                      | Györök                      | 3.05                   | 4.46                       | 6.34                       | Deva            | —                      | 3.53                       | 7.26                       |                                 |       |                  |             |         |                       | Sibiu  | 7.35        | 4.34   | 9.50     |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Rév              | 3.33                   | 8.16                   | 4.31                       | 3.40                       | Homorod           | 3.47                   | 5.47                       | —                      | 11.51                      | Pauliș                      | 3.23                   | 4.58                       | 6.34                       | Branicica       | —                      | 4.18                       | 7.48                       |                                 |       |                  |             |         |                       | Ocna   | 8.02        | 4.58   | 10.14    |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Bratca           | —                      | —                      | 4.54                       | 4.03                       | Hașfalău          | 4.20                   | 6.35                       | —                      | 12.27                      | Radna-Lipova                | 3.39                   | 5.16                       | 6.52                       | Ilia            | —                      | 4.43                       | 8.10                       |                                 |       |                  |             |         |                       | Lómnăș | 8.30        | 5.25   | 10.40    |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Bucia            | —                      | —                      | 5.14                       | 4.25                       | Sighișoara        | 5.25                   | 8.12                       | —                      | 1.35                       | Conop                       | —                      | 5.38                       | 7.17                       | Gurasada        | —                      | 4.53                       | 8.20                       | Șeica mare                      | 9.05  | 5.55             | 11.10       |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Ciucia           | 4.26                   | 9.05                   | 5.40                       | 4.51                       | Elisabetopole     | 5.45                   | 8.47                       | —                      | 1.59                       | Bérvava                     | —                      | 5.53                       | 7.33                       | Zam             | —                      | 5.21                       | 8.48                       | Copșa mică                      | 9.34  | 6.20             | 11.35       |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Hunedin          | 4.58                   | 9.35                   | 6.22                       | 5.32                       | Mediaș            | 6.12                   | 9.29                       | —                      | 2.32                       | Soborșin                    | —                      | 6.33                       | 8.20                       | Soborșin        | —                      | 5.56                       | 9.17                       | Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs  |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Stana            | —                      | —                      | 6.38                       | 5.49                       | Copșa mică        | 6.33                   | 10.10                      | —                      | 2.59                       | Soborșin                    | —                      | 6.58                       | 8.49                       | Bérvava         | —                      | 6.46                       | 9.54                       | Reghinul-săs.                   | 7.25  | —                | 7.25        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Aghireș          | —                      | —                      | 6.59                       | 6.17                       | Micăsasa          | 6.46                   | 10.32                      | —                      | 3.13                       | Gurasada                    | —                      | 7.22                       | 9.16                       | Conop           | —                      | 7.02                       | 10.09                      |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Ghirboun         | —                      | —                      | 7.11                       | 6.28                       | Blăș              | 6.48                   | 10.42                      | 11.47                  | 3.18                       | Ilia                        | —                      | 7.38                       | 9.32                       | Radna-Lipova    | 5.49                   | 7.36                       | 10.38                      |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Nadișul ung.     | 5.49                   | —                      | 7.24                       | 6.44                       | Crăciunel         | —                      | 11.01                      | 12.04                  | 3.33                       | Branicica                   | —                      | 7.54                       | 9.51                       | Pauliș          | 6.06                   | 7.50                       | 10.51                      |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Cluș.            | 6.02                   | 10.35                  | 7.39                       | 7.04                       | Teiuș             | 7.22                   | 11.37                      | 12.32                  | 4.03                       | Deva                        | —                      | 8.14                       | 10.18                      | Györök          | 6.24                   | 8.03                       | 11.03                      |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
|                  | 6.12                   | 11.02                  | 7.54                       | 8.30                       |                   | 7.51                   | 12.23                      | 1.06                   | 4.36                       | Simeria (Piski)             | —                      | 8.43                       | 10.44                      | Glogovaț        | 6.53                   | 8.26                       | 11.27                      |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Apahida          | 6.27                   | 11.23                  | 8.11                       | 8.55                       | Aiud              | 7.58                   | 1.23                       | 1.30                   | 5.06                       | Orăștia                     | —                      | 9.12                       | 11.14                      | Arad            | 7.06                   | 8.38                       | 11.38                      | M. Bogat                        | 3.41  | 9.11             | 4.42        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Ghiriș           | 7.30                   | 12.42                  | 9.18                       | 10.31                      | Vințul de sus     | 8.15                   | 1.50                       | 1.54                   | 5.24                       | Șibot                       | —                      | 9.34                       | 11.39                      |                 | 7.45                   | 9.05                       | 12.10                      | Cipeu-Iernut                    | 3.56  | 9.39             | 3.57        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Cucerdea         | 7.55                   | 1.18                   | 9.49                       | 11.19                      | Uîóra             | —                      | 2.20                       | 2.16                   | 5.45                       | Vințul de jos               | —                      | 9.56                       | 12.05                      | Szolnok         | 11.51                  | 2.25                       | 4.47                       | Kerelô-Sz.-Pál                  | 4.33  | 10.18            | 4.34        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Uîóra            | —                      | 1.25                   | 9.56                       | 11.27                      | Cucerdea          | 8.45                   | 2.46                       | 2.39                   | 6.08                       | Alba-Iulia                  | —                      | 10.17                      | 12.26                      | Budapesta       | 1.55                   | 5.50                       | 7.45                       | Nireșteu                        | 4.48  | 10.34            | 4.49        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Vințul-de-sus    | —                      | 1.33                   | 10.02                      | 11.35                      | Apahida           | 9.16                   | 3.33                       | 3.15                   | 6.47                       | Teiuș                       | —                      | 10.44                      | 12.58                      | Viena           | 7.20                   | 1.40                       | 6.05                       | 5.11                            | 10.58 | 5.12             |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Aiud             | 8.21                   | 1.55                   | 10.22                      | 12.02                      | Ghiriș            | 9.16                   | 3.33                       | 3.15                   | 6.47                       | Simeria (Piski) — Petroșeni | 7.17                   | 11.28                      | 3.50                       | Petroșeni       | 6.05                   | 10.42                      | 4.03                       | Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea |       | 8.25             | 8.15        |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Teiuș.           | 8.37                   | 2.14                   | 10.39                      | 12.26                      | Cluș              | 10.36                  | 6.05                       | 4.53                   | 8.10                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             | Simeria | 7.54                  | 12.12  | 4.32        | Banița | 6.45     | 11.23                      | 4.49 |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Crăciunel        | —                      | 2.49                   | 11.20                      | 1.54                       | 10.48             | 6.26                   | 5.32                       | 8.30                   | Streiu                     |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             | 8.45    | 1.08                  | 5.20   | Crivadia    | 7.26   | 41.57    | 5.24                       |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Blaș             | 9.14                   | 3.02                   | 11.36                      | 2.11                       | Nadișul ung       | —                      | 6.42                       | 5.48                   | 8.50                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             | Hașeg   | 9.39                  | 2.03   | 6.15        | Pui    | 8.07     | 12.33                      | 6.04 |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Micăsasa         | —                      | 3.33                   | 12.04                      | 2.49                       | Ghirboun          | —                      | 6.58                       | —                      | 9.05                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             | Pui     | 2.51                  | 2.51   | 7.03        | Hașeg  | 8.51     | 1.19                       | 6.43 |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Copșa mică       | 9.49                   | 3.48                   | 12.23                      | 3.23                       | Aghireș           | —                      | 7.24                       | 6.11                   | 9.19                       | Crivadia                    | 11.26                  | 3.30                       | 7.28                       | Streiu          | 9.41                   | 2.09                       | 7.28                       | Oșorheiu                        | 7.24  | 5.54             | 10.20       |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Mediaș           | 10.07                  | —                      | 12.39                      | 3.46                       | Stana             | —                      | 7.47                       | —                      | 9.43                       | Petroșeni                   | 12.—                   | 4.02                       | 8.15                       | Simeria         | 10.20                  | 2.47                       | 8.—                        | Nireșteu                        | 7.44  | 6.14             | 10.39       |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Elisabetopole    | 10.30                  | —                      | 1.08                       | 4.27                       | Hunedin           | 12.01                  | 8.27                       | 6.43                   | 10.02                      | Arad — Timișoara            | —                      | 6.18                       | 4.18                       | Timișoara       | 6.30                   | 1.10                       | Cucerdea                   | 10.23                           | 8.25  | 12.50            |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Sighișoara       | 11.06                  | —                      | 1.50                       | 5.39                       | Ciucia            | 12.31                  | 8.49                       | 7.12                   | 10.41                      |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  | Aradul-nou  | —       | 6.40                  | 4.40   | Mercizfalva | 7.23   | 1.59     |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Hașfalău         | 11.21                  | —                      | 2.06                       | 6.02                       | Bucia             | —                      | 9.08                       | —                      | 10.56                      |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  | Németh-Ságh | —       | 7.05                  | 5.05   | Orczifalva  | 7.49   | 2.19     |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Homorod          | 12.37                  | —                      | 3.20                       | 7.51                       | Bratca            | —                      | 9.28                       | —                      | 11.13                      |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  | Vinga       | —       | 7.33                  | 5.33   | Vinga       | 8.16   | 2.46     |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Ágostonfalva     | —                      | —                      | 3.56                       | 8.36                       | Rév               | —                      | 9.38                       | —                      | 11.13                      |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  | Orczifalva  | —       | 7.56                  | 5.50   | Németh-Ságh | 8.37   | 3.03     |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Apăța            | 1.26                   | —                      | 4.19                       | 9.10                       | Mező-Telegd       | 1.10                   | 10.04                      | 7.51                   | 11.32                      | Mercizfalva                 | —                      | 8.14                       | 6.06                       | Aradul-nou      | 9.09                   | 3.41                       | Simeria (Piski) — Hunedóra | 11.05                           | 8.38  |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Feldioara        | 1.47                   | —                      | 4.44                       | 9.44                       | Oradea-mare       | 1.36                   | 10.41                      | 8.17                   | 12.07                      | Timișoara                   | —                      | 9.04                       | 6.50                       | Arad            | 9.25                   | 3.55                       |                            |                                 |       | Cerna            | 11.26       | 8.59    |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Brașov           | 2.23                   | —                      | 5.20                       | 10.31                      | P. Ladány         | 2.01                   | 11.06                      | 8.42                   | 12.41                      | Ghiriș — Turda              | 7.40                   | 10.50                      | 3.56                       | 9.30            | Turda                  | 6.05                       |                            |                                 |       | 9.40             | 2.40        | 8.20    |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Timiș            | 2.33                   | —                      | 5.30                       | 9.48                       | Szolnok           | 2.08                   | 1.19                       | 8.47                   | 1.09                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             |         | Ghiriș                | 6.25   | 10.—        | 3.—    | 8.49     | Hunedóra — Simeria (Piski) |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |
| Predeal          | 3.15                   | —                      | 6.14                       | 11.23                      | Budapesta         | 3.31                   | 3.31                       | 10.09                  | 3.03                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             |         | Sighișoara — Odorheiu | —      | 5.—         | 11.23  | Odorheiu |                            |      |  |  |  | — | 8.40 | 2.45 |      |                 |      |     |
| Bucuresci        | 3.47                   | —                      | 6.45                       | 12.08                      | Viena             | 5.11                   | 6.35                       | 11.51                  | 5.10                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            | Odorheiu — Sighișoară      | —                               | 10.52 |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      | 5.28 | Simeria (Piski) | 6.45 | 3.— |
|                  | 9.30                   | —                      | 11.35                      | —                          |                   | 7.15                   | 6.50                       | 1.55                   | 8.15                       |                             |                        |                            |                            |                 |                        |                            |                            |                                 |       |                  |             |         |                       |        |             |        |          |                            |      |  |  |  |   |      |      |      |                 |      |     |

Nota: Numerele cele grase înseamnă orele de noapte.

Nota: Numerele cele grase înseamnă ôrele de nôpte.